

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-760/22

FP
a
QV
a
IN
a
YL
a
VD
a
JF
a
OL

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Sofijski gradski sad)

Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 4. července 2024

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v trestních věcech – Směrnice (EU) 2016/343 – Právo být přítomen při řízení před soudem – Možnost obžalovaného účastnit se ve vlastní věci jednání v řízení před soudem prostřednictvím videokonference“

Soudní spolupráce v trestních věcech – Posílení některých aspektů presumpce nevinny a práva být přítomen při trestním řízení před soudem – Směrnice 2016/343 – Právo být přítomen při řízení před soudem – Účast obžalovaného, na svou výslovnou žádost, ve vlastní věci na jednání v řízení před soudem prostřednictvím videokonference – Přípustnost – Podmínky – Dodržování práva na spravedlivý proces

(Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/343, článek 1 a čl. 8 odst. 1)

(viz body 26–30, 32 a výrok)

Shrnutí

Soudní dvůr, k němuž Městský soud v Sofii (Sofijski gradski sad, Bulharsko) podal žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, se vyjádřil k možnosti obviněné osoby účastnit se jednání v trestním řízení, které je proti ní vedeno, prostřednictvím videokonference.

Specializované státní zastupitelství (Specializirana prokuratura, Bulharsko) obžalovalo FP z účasti na zločinecké skupině založené za účelem obohacení a s cílem spáchat daňové trestné činy. Dne 12. října 2021 byl FP při prvním veřejném jednání ve vlastní věci přítomen prostřednictvím videokonference. Prohlásil, že si přeje účastnit se řízení on-line, protože žije a pracuje ve

Spojeném království. Jeho obhájce, který byl fyzicky přítomen v jednací síni, uvedl, že jeho klient se seznámil se všemi dokumenty k případu. Mimoto během jednání mohl být každý nový dokument zaslán FP elektronicky k včasnému posouzení a konzultace mezi FP a jeho obhájcem mohly být vedeny důvěrně prostřednictvím odděleného spojení.

Trestní soud, který věc v té době projednával¹, povolil, aby se FP účastnil soudního jednání prostřednictvím videokonference, na základě ustanovení vnitrostátního práva, které umožňuje konání veřejných jednání na dálku během nouzového stavu nebo mimořádné epidemiologické situace a dva měsíce po jejich skončení². Toto ustanovení však bylo účinné jen do 31. května 2022. Ačkoli se tedy FP před tímto datem skutečně účastnil ve vlastní věci většiny jednání v řízení před soudem prostřednictvím videokonference, na jednání konaném dne 13. června 2022 vyjádřil uvedený soud pochybnosti o tom, zda podle bulharského práva tato možnost i nadále existuje.

Vzhledem k tomu, že ve vnitrostátním právu neexistuje právní základ, který by výslovně umožňoval použití videokonference, klade si předkládající soud otázku, zda je možnost obviněné osoby účastnit se ve vlastní věci jednání za použití této techniky slučitelná se směrnicí 2016/343³, konkrétně s jejím čl. 8 odst. 1⁴.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr na úvod připomněl, že z jeho judikatury vyplývá, že na základě práva zakotveného v čl. 8 odst. 1 směrnice 2016/343 musí mít obviněná osoba možnost být přítomna při jednáních, která se konají v rámci vůči ní vedenému řízení, aniž tato směrnice vyžaduje, aby členské státy uložily každé podezřelé nebo obviněné osoby povinnost být ve vlastní věci přítomna při řízení před soudem⁵. Soudní dvůr rovněž poznamenal, že z článku 1 uvedené směrnice vyplývá, že jejím cílem je stanovit společná minimální pravidla týkající se některých aspektů presumpce nevinny v trestním řízení a práva podezřelé nebo obviněné osoby být přítomen při trestním řízení před soudem, a nikoli provést úplnou harmonizaci trestního řízení.

Z výše uvedeného vyplývá, že čl. 8 odst. 1 směrnice 2016/343 neupravuje otázku, zda členské státy mohou stanovit, že se obžalovaný může na svou výslovnou žádost účastnit jednání v trestním řízení, které je proti němu vedeno, prostřednictvím videokonference, neboť taková otázka se řídí vnitrostátním právem. Toto ustanovení proto nebrání tomu, aby se obžalovaný mohl na svou výslovnou žádost účastnit ve vlastní věci jednání v řízení před soudem prostřednictvím videokonference, přičemž musí být zaručeno i právo na spravedlivý proces.

¹ – Soud, kterému byla věc původně předložena, byl Specializovaný trestní soud (Specializiran nakazatelen sad, Bulharsko). V důsledku legislativní změny, která nabyla účinnosti dne 27. července 2022, byl nicméně uvedený soud zrušen a příslušnost k rozhodování některých trestních věcí, které mu byly předloženy a mezi něž patří i věc v původním řízení, byla přenesena na Městský soud v Sofii (Sofijski gradski sad, Bulharsko).

² – Článek 6a odst. 2 zákona o opatřeních a činnostech během nouzového stavu vyhlášeného rozhodnutím Národního shromáždění ze dne 13. března 2020 a o překonání jeho následků (Zakon za merkite i dejstvijata po vreme na izvanrednoto položenije, objaveno s rešenije na Narodnoto sabranije 13.03.2020 g. i za preodoljavane na posledicite).

³ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem (Úř. věst. 2016, L 65, s. 1).

⁴ – Článek 8 odst. 1 směrnice 2016/343 stanoví: „Členské státy zajistí, aby podezřelá nebo obviněná osoba měla právo být ve vlastní věci přítomna při řízení před soudem“.

⁵ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. září 2022, HN (Řízení proti vyhoštěnému obžalovanému) (C-420/20, EU:C:2022:679, bod 40), a rozsudek ze dne 8. prosince 2022, HYA a další (Nemožnost vyslyšet svědky obžaloby) (C-348/21, EU:C:2022:965, body 34 a 36).